

Josef Kučera
Hranostaj snídá dívku

Host, 2022, 59 stran

TEXT ADÉLA POLKA

HODNOCENÍ 80 %

Básnická sbírka trkne do oka odvážným vizuálem a provokativním názvem. Zaujme. Tyrkysovo-zelené klikyháky a název odkazující na slavný da Vinciho obraz. Odvahu, která bezpochyby zvyšuje atraktivitu obsahu, umocňuje agresivita v představě pojídání dívky hranostajem. Podobně silný náboj sice ostatní básně nenabízejí, přesto sbírka Hranostaj snídá dívku nabízí nemálo niterně intimních obrazů, jejichž úkolem je konzervovat vzpomínky a zachovat intenzitu, ačkoliv je to reálně prakticky nemožné.

Citáty Nietzscheho, Heideggera a Tranströmera, tu a tam latinské výrazy „zde byly bruslařky, po hladině jako Ježíš Jesus docet gerres lacustres“. Vznešenost je prolévána neuspokojivou všedností „zde byla spálená cibule a instantní hrachovka pisum sativum pulverisatum“. Obstojí latina před slovem hrachovka? Oživování mrtvého, které nikdy nebude mít ten samý náboj. Kvůli latině lehce drhne čtení, vede k přeskakování.

Jinde se dává autor přímo cítit, „poznávám své písmo“, a vrací se sám k sobě. Silnou linií je teskná nostalgie „zde byl zčeřelý rybník“, „to místo jsme si pamatovali každý trochu jinak“, která vyvolává milostné představy. Pomíjivost ve statických kulisách. Kučera se snaží mermomocí zachovat anebo opětovně vyvolat ty vzácné okamžiky „obkroužen říčními řasami a tvými ústy (...) vzpomínám si stále tak přesně“. Dojemný smutek, až smíření. Zaujmutí umí skrze silné obrazy, jejichž intenzita pak sklouzává zpět do přízemní všednosti. Nostalgie čeří smutek z pomíjivosti a přibližování se konci, „že některé věci mi dojdou až po smrti“.

Mezi odvážnými barvami a vyzývavým přebalem knihy se skrývají místy křehké a dojemné útržky života, drobné neúspěchy, které jsou básněmi povýšeny na nositele atmosféry.

Jiří Padevět
1945

Host, 2022, 144 stran

TEXT JIŘÍ PROCHÁZKA

HODNOCENÍ 80 %

Jiří Padevět, spisovatel a popularizátor české moderní historie, představuje v nové knize 1945 soubor mikropovídek, které nechávají čtenáře vcítit se do role více či méně rozpoznatelných aktérů roku, který s sebou kromě vytouženého ukončení války přinesl i největší počet obětí na našem území.

Povídky nejsou provázány, každá sleduje jinou postavu. S jednou prožijeme záblesk několika málo vteřin, s další urazíme pár dní. Jednotlivými časovými výseky prostupujeme jako ruský voják v zajetí, vězenkyně na pochodu smrti nebo náhodná oběť poválečného chaosu. Padevět se nevyhýbá ani známějším osobám, díky čemuž můžeme strávit pár chvil třeba v kůži Josefa Čapka či Adolfa Hitlera. Je patrné, že popis zaměřený na hlavní (anti)hrdiny stojí převážně na hypotetické rovině. Valná většina z nich zastupuje spíše určitou homogenní skupinu a tam, kde se o reálnou postavu jedná, se dá předpokládat, že autor nemohl mít přístup k tak detailním informacím, jež v knize předkládá.

Největší informační přínos tkví zejména ve vyobrazení jednotlivých prostředí, kde se děj odehrává. Povídky přináší pravdivá svědectví o podobě válečné fronty nebo o tom, jak vypadal partyzánský venkov a bombardovaná města a jak je poznamenal rozklad československé společnosti bezprostředně po pádu okupantů. K tomu je každá povídka doplněna faktickou poznámkou pod čarou, uvádějící příběhy do širšího historického kontextu.

Hravé prolínání hypotetických detailů a doložených skutečností na pozadí velmi emotivních lidských osudů pravděpodobně neosloví vyznavače vojensko-historických encyklopedií. U širší veřejnosti se však může jednat o povedený zásah, který by si mohl najít cestu i do školních lavic. Na příbězích obyčejných lidí se dějiny vysvětlují nejlépe.

Všechno to byla jen HRA

Román o šikaně,
neschopnosti
vzdorovat
a nechuti přijmout
sám sebe

HOST
hostbrno.cz